

KOMENTARZ ORAZ ZAŁOŻENIA REALIZACJI STRATEGII

a) idea powołania inkubatora przedsiębiorczości

Jednym ze sposobów aktywizacji gospodarczej gminy (tworzenia nowych firm oraz zwiększania zatrudnienia w firmach istniejących), jest powołanie inkubatora przedsiębiorczości, który prowadziłby działalność w zakresie wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Podstawową ideą powołania inkubatora jest stworzenie warunków dla początkujących przedsiębiorców, którym nie zawsze znane są podstawy prawne i finansowe prowadzenia działalności gospodarczej. Część potencjalnych małych przedsiębiorców wstrzymuje się od podejmowania działalności gospodarczej właśnie ze względu na nieznaną tych zasad, nieznaną potencjalnego rynku, czy też brak kapitału na uruchomienie profesjonalnego systemu promocji swojej firmy, udziału w targach, czy pozyskiwania kontrahentów. W szczególności wsparcie dla przedsiębiorców ze strony inkubatora, realizowane byłoby poprzez:

- a) udzielanie konsultacji i porad z zakresu działalności gospodarczej,
- b) prowadzenie obsługi finansowo-prawno-księgowej początkujących firm,
- c) przygotowywanie biznes-planów, wniosków kredytowych, itp.,
- d) monitorowanie i przygotowywanie informacji o partnerach z innych obszarów,
- e) udzielanie informacji na temat możliwych do uzyskania funduszy (kredytów, itp.),
- f) prowadzenie szkoleń w zakresie organizacji i zarządzania własną firmą,
- g) prowadzenie kursów komputerowych,
- h) prowadzenie kursów dla właścicieli małych firm z zakresu obowiązującego prawa finansowego,
- i) prowadzenie działalności promocyjnych, zarówno promocji gminy - jako atrakcyjnego miejsca inwestowania, jak też promocji zainteresowanych firm,
- j) stworzenie i prowadzenie internetowej strony gminy, umożliwiającej darmową i bardzo szeroką promocję gminy.

Działalność tego typu instytucji powinna mieć charakter non-profit (mają charakter przedsięwzięć użyteczności publicznej, nie nastawionych na wypracowywanie zysku, inkubator świadczyłby usługi bezpłatnie bądź za symboliczną opłatą), co ułatwia mieszkańcom korzystanie z oferty.

Inkubator powinien być przedsięwzięciem prowadzonym przez samorząd gminy, co gwarantuje pełną kontrolę i koordynację działań urzędu miejskiego i inkubatora.

W warunkach gminy Sępólno Krajeńskie optymalnym rozwiązaniem byłoby nastawienie działalności inkubatora na następujące specjalizacje branżowe:

- a) wsparcie dla przetwórstwa rolno-spożywczego;
- b) wsparcie dla restrukturyzacji rolnictwa;
- c) wsparcie dla rozwoju usług obsługi rolnictwa;
- d) wsparcie dla rozwoju agroturystyki (wprowadzania funkcji turystycznej do gospodarstw rolnych, poprzez udzielanie przez gospodarzy noclegów i świadczenie na rzecz turystów usług, typu: zaopatrzenie w żywność, wypożyczanie sprzętu, organizacja różnych form spędzania wolnego czasu, itp.);
- e) wsparcie dla rozwoju innych rodzajów i form turystyki.

Zasadne byłoby także prowadzenie ogółu zadań związanych z promocją gospodarczą gminy oraz koordynacją turystyki (organizacją produktu turystycznego).

Jedną z podstawowych cech inkubatorów, warunkujących ich właściwe wykorzystanie przez mieszkańców, jest łatwa dostępność umożliwiająca codzienne kontakty zainteresowanych przedsiębiorców z kadrą doradczą. Z tego względu obszar obsługi inkubatora nie powinien być duży. Jednocześnie jednak prawidłowe funkcjonowanie wymaga wystarczająco dużego popytu na oferowane usługi, stąd należy rozważyć możliwość zawiązania związku międzygminnego z jedną, dwiema lub trzema sąsiednimi gminami powiatu, w celu wspólnego prowadzenia inkubatora. Taka inwestycja miałaby szanse na wsparcie ze strony Starostwa Powiatowego, które jest odpowiedzialne za poprawę sytuacji na rynku pracy.

Powołanie inkubatora przedsiębiorczości jest jednym z niewielu działań, które służą aktywizacji gospodarczej i leżą w kompetencjach samorządu gminnego. Przedsięwzięcie tego typu powinno być samodzielną jednostką komunalną, bądź działać w strukturach Urzędu Miejskiego, bądź funkcjonować jako firma kontrolowana przez samorządy kilku gmin (jeżeli zostanie powołany na drodze międzygminnego związku celowego)

b) wyzwania edukacyjne

Poziom wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców ma bezpośredni wpływ na możliwości powodzenia na rynku pracy, a więc znajduje bezpośrednie przełożenie na ekonomiczne warunki życia mieszkańców. Poprawa poziomu kształcenia wymaga działań na każdym szczeblu edukacji. Na poziomie szkoły podstawowej oprócz ogólnego poziomu kształcenia, bezpośredni wpływ na możliwości dalszego kształcenia ma nauka języków zachodnich oraz nauka informatyki. Szczególnie istotna jest nauka języków zachodnich, co wynika z faktu, iż w procesie integracji ze strukturami zachodnioeuropejskimi, ich znajomość umożliwia lepsze wykorzystanie oferowanych tam technologii, a także ułatwia mobilność na unijnym rynku pracy. Młodzież na terenie gminy znajduje się w znacznie korzystniejszej sytuacji, niż znaczna część rówieśników z innych terenów, zwłaszcza wiejskich, gdyż w szkołach w gminie nauczanie języków zachodnich jest powszechne. Podczas dyskusji społecznych służących określeniu kierunków rozwoju gminy, dużo uwagi poświęcano również nauce języka rosyjskiego. Jego znajomość jest postrzegana jako szansa poprawy sytuacji na rynku pracy w kontekście przewidywanego rozwoju handlu z Rosją i krajami b. ZSRR.

Z kolei znajomość podstaw technologii informatycznych i obsługi komputera jest coraz częściej niezbędnym warunkiem znalezienia jakiegokolwiek pracy. Jednocześnie rozwój usług teleinformatycznych (np. na bazie internetu) umożliwia podjęcie atrakcyjnej pracy w działalnościach o wysokim zaangażowaniu technologicznym, nawet w gminie Sępólno, nie posiadającej tradycji w tym kierunku. Podkreślić należy, że wraz z rozwojem globalizacji gospodarki i rozwojem technologii informatycznych, przewartościowaniu ulegają czynniki świadczące o stanie rozwoju i atrakcyjności inwestycyjnej. Zgodnie z nowymi trendami, bardzo atrakcyjne mogą być również tereny dotychczas nie posiadające przemysłowych tradycji - warunkiem jest jednak bardzo dobrze przygotowana kadra i dobry stan infrastruktury technicznej, w tym informatycznej. Nauka informatyki mogłaby być również

rozwijana w prowadzonych przez gminę placówkach kulturalnych, do których dostęp mieliby także dorośli mieszkańcy.

Ogół działań w zakresie szkolnictwa na poziomie podstawowym i gimnazjalnym zmierza do zapewnienia młodzieży z terenu gminy równych szans startu do dalszych szczebli edukacji z rówieśnikami z dużych miast, mających obecnie znacznie lepsze możliwości nauki „nowoczesnych” przedmiotów, zapewniających lepszy start na rynku pracy.

Niezwykle istotnym elementem systemu kształcenia jest szkolnictwo na poziomie średnim. Ze względu na fakt, iż szkoły średnie prowadzone są przez samorząd powiatowy, podstawowym instrumentem działań ze strony samorządu gminnego, jest lobbing. Samorząd gminny powinien dążyć do restrukturyzacji i zoptymalizowania kierunków nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie, w których coraz większa część miejsc powinna koncentrować się na kierunkach maturalnych, a jednocześnie nauczane kierunki powinny korespondować z zapotrzebowaniem ze strony lokalnych rynków pracy. Dążyć należy także do poszerzenia programów nauczania o nowe zagadnienia, np. związane z funkcjonowaniem firm, a więc przygotowujące absolwentów do prowadzenia działalności gospodarczej, a także o przedmioty związane z agrobiznesem, agroturystyką, nowoczesnym przetwórstwem spożywczym, organizacją ruchu turystycznego i inne, pozwalające z jednej strony na rozwój nowoczesnego rolnictwa, a jednocześnie na wprowadzanie funkcji pozarolniczych na obszary wiejskie gminy.

Bardzo istotne znaczenie ma także organizacja kształcenia dorosłych. Należy wspierać wszelkie działania samorządu powiatowego zmierzające do rozwoju typowego szkolnictwa dla dorosłych, zarówno na poziomie podstawowym, jak też średnim. Na poziomie gminnym należy natomiast stworzyć system szkoleń i kursów (o cyklu kształcenia znacznie krótszym, niż w tradycyjnych szkołach), umożliwiających zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji, gwarantujących większą mobilność i lepszą pozycję na rynku pracy. W organizacji tego typu przedsięwzięć konieczna jest stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, w celu dostosowywania kierunków kształcenia do zapotrzebowania na rynku pracy. Należy promować wśród mieszkańców nawyk ciągłego doskonalenia swych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Wspierać należy także wszelkie starania innych gmin powiatu oraz Starostwa Powiatowego, zmierzające do utworzenia na terenie powiatu placówki szkolnictwa na poziomie wyższym, bez względu na formę organizacyjną oraz kierunki oferowanego kształcenia.

c) gminna społeczność obywatelska

Bardzo istotnym katalizatorem rozwoju gminy jest wzrost integracji gminnej społeczności oraz tworzenie i umacnianie podstaw społeczeństwa obywatelskiego. Jest to zagadnienie z pogranicza sfery społecznej i gospodarczej, bowiem pomimo iż podmiotem działań są tu mieszkańcy, to efekty w dużej mierze mają przełożenie na kondycję gospodarczą gminy. Zakłada się, iż w kolejnych latach coraz bardziej wzrastać będzie znaczenie organizacji (stowarzyszeń, klubów związków, kół, itp.) społecznych (pozarządowych) o różnym profilu działalności (społeczne, kulturalne, gospodarcze, polityczne, sportowo-rekreacyjno-

turystyczne, naukowe), które zrzeszać będą grupy społeczne szczególnie zainteresowane rozwojem na terenie gminy zagadnień leżących w sferze ich zainteresowań. Należy się więc spodziewać, że z jednej strony powstaną zróżnicowane *lobby*, a jednocześnie samorządy (zarówno gminny jak i powiatowy) zyskają partnerów społecznych, mających wpływ na podejmowane decyzje dotyczące rozwoju gminy i powiatu. Tego typu organizacje mają duży wpływ na rozwój lokalny w krajach o utrwalonej demokracji, gdzie niejednokrotnie inicjują, pilotują, a nawet realizują przedsięwzięcia służące społeczności, a ich działalność oceniana jest wysoko jako przejaw współodpowiedzialności za miejsce (region) zamieszkania.

Postuluje się powołanie na terenie gminy „Stowarzyszenia na rzecz rozwoju gminy”, jako szerokiej płaszczyzny porozumienia i współpracy dla wszelkich inicjatyw lokalnych, o bardzo rozległym spektrum zainteresowań: społecznym, gospodarczym, kulturalnym, naukowym, turystyczno-krajoznawczo-sportowym i innych. „Stowarzyszenie” przyczyniając się do rozwoju społeczności obywatelskiej (poprzez naukę i zachętę współodpowiedzialności za rozwój gminy), stałoby się także miejscem kształcenia lokalnych liderów, którzy w dłuższym okresie - po „stażu” w organizacji o charakterze bardzo ogólnym i szerokim zakresie zainteresowań (jaki z założenia powinno mieć „Stowarzyszenie”), mogliby tworzyć organizacje o bardziej sprecyzowanym, określonym, obszarze zainteresowań i działań.

Wsparcie wszelkich inicjatyw na rzecz organizacji i stowarzyszenia mieszkańców gminy, jest czynnikiem aktywizacji społecznej i gospodarczej, a ponadto wpływa na uspołecznienie wszelkich działań podejmowanych przez samorząd gminy.

d) poprawa efektywności rolnictwa

Ogół działań skierowanych dla gospodarstw rolnych służyć ma podniesieniu ich efektywności, tak by w połączeniu z odchodzeniem nadmiaru siły roboczej z rolnictwa, osoby pozostające w rolnictwie mogły osiągnąć wystarczający poziom dochodów zapewniający dobre warunki życia. Podnoszeniu efektywności sprzyjać ma:

- a) podnoszenie kwalifikacji rolników (poprzez rozwinięcie systemu doradztwa);
- b) poprawa struktury agrarnej (powiększanie gospodarstw między innymi poprzez restrukturyzację gruntów byłych gospodarstw uspołecznionych);
- c) poprawa wyposażenia gospodarstw;
- d) rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, będącego miejscem odpływu siły roboczej z rolnictwa, a jednocześnie zapewniającego zbytno na płody rolne;
- e) wprowadzanie niekonwencjonalnych kierunków w produkcji rolnej, np. rolnictwa ekologicznego, wąskiej specjalizacji (zgodnie z zaleceniami ośrodków doradztwa), produkcji na rynki dużych miast, lub nawet na eksport;
- f) wsparcie dla grup producenckich;
- g) pomoc instytucjonalna ze strony administracji gminnej w zakresie pozyskania środków pomocowych oraz szybszego wdrożenia zasad wymaganych w UE;
- h) poprawa warunków życia na wsi poprzez rozwój infrastruktury technicznej.

Jednym z zaproponowanych w „Strategii rozwoju gminy” instrumentów poprawy jakości życia ludności rolniczej i poprawy efektywności rolnictwa, jest stworzenie centrum doradztwa rolniczego.

Podstawowymi zdaniami centrum powinny być:

- a) tradycyjne, realizowane dotąd, doradztwo rolnicze;
- b) przygotowanie rolników do funkcjonowania w warunkach jednolitego rynku rolnego Unii Europejskiej, między innymi poprzez: doradztwo w zakresie standardów jakości produkowanej żywności, doradztwo w zakresie standardów sanitarnych produkcji rolnej, doradztwo w zakresie opłacalności produkcji poszczególnych płodów, stały monitoring efektywności gospodarki rolnej, itp.
- c) obsługa rolników w zakresie uzyskiwania pomocy z funduszy zewnętrznych (monitorowanie możliwości do uzyskania pomocy, doradztwo i pomoc w zakresie przygotowania wniosków, itp.);
- d) doradztwo z zakresu obowiązującego prawa.

Centrum, podobnie jak inkubator przedsiębiorczości, powinno funkcjonować jako samodzielna jednostka komunalna, bądź w strukturach Urzędu Miejskiego, bądź jako wspólne przedsięwzięcie związku celowego gmin. Ta ostatnia forma, ze względu na podobny charakter rolnictwa w gminach powiatu, jest szczególnie pożądana, a jej realizacja jako zadania o charakterze powiatowym, może zyskać wsparcie ze strony Starostwa Powiatowego, a nawet samorządu wojewódzkiego.

Dla prawidłowego funkcjonowania centrum, niezbędna jest współpraca z ODR w Minikowie lub z Regionalnym Centrum Doradztwa, Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Przysieku, a nawet z ATR w Bydgoszczy.

Istotną szansą na aktywizację rynku pracy jest również rozwój działalności związanych z pozyskaniem i przetwórstwem drewna. Gmina powinna utrzymać dotychczasową wysoką pozycję wśród gmin, na terenie których pozyskuje się duże ilości drewna, natomiast rozwinąć należy działalności przetwórcze o różnym stopniu zaawansowania technologicznego (drewno powinno opuszczać gminę nie jako surowiec, ale w postaci gotowych produktów, a przynajmniej w postaci półproduktu - surowca w pewnym stopniu przetworzonego).

Potencjalną szansą pozarolniczej aktywizacji gospodarczej na terenach wiejskich gminy jest rozwój agroturystyki. Gmina ze względów przyrodniczych i krajobrazowych, posiada predyspozycje dla rozwoju tej formy turystyki. Podkreślić jednak należy, że jest to działalność wymagająca znacznych nakładów finansowych związanych z zapewnieniem odpowiedniego standardu wypoczynku, a okres zwrotu zainwestowanych środków jest długi. Niemniej jednak, należy wspierać rozwój tego typu gospodarstw jako dodatkowego źródła dochodów gospodarstw rolnych. Jedną z form wsparcia jest np. przyśpieszenie inwestycji infrastrukturalnych (np. wodno-kanalizacyjnych, oświetlenie ulic, poprawa stanu dróg) lub wykonanie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (np. kąpieliska, boiska, place zabaw) w miejscowościach skupiających większą liczbę gospodarstw zainteresowanych taką działalnością.

e) infrastruktura techniczna

Rozwój infrastruktury technicznej wiąże się w dużym stopniu z realizacją zadań ustawowo przypisanych samorządowi gminnemu. W związku z powyższym, ustalenia strategii rozwoju gminy, praktycznie nie wykraczają poza właściwą realizację tych zadań, a zapisanie ich w strategii, jest sposobem na ewentualne uzyskanie dofinansowania poszczególnych działań. Podkreślić należy, że wsparcie rozwoju infrastruktury technicznej, stanowi obecnie bardzo dużą część oferowanej pomocy.

Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej służy dwóm podstawowym celom: poprawie warunków życia mieszkańców oraz minimalizacji szkodliwego oddziaływania na środowisko (zwłaszcza w sytuacji posiadania środowiska w dobrym stanie - w małym stopniu zdegradowanego). Podkreślić należy, że jest to także element tworzenia korzystnego klimatu inwestycyjnego, gdyż znaczna część inwestycji, zwłaszcza preferowane przetwórstwo rolno-spożywcze, wymaga uzbrojenia w zakresie infrastruktury.

Dla okresu obowiązywania strategii zakłada się pełną realizację (do poziomu zakładanego w planach rozwoju) sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, poprzez kontynuację działań rozpoczętych i w różnym stopniu obecnie zaawansowanych.

Ważnym zadaniem jest poprawa stanu dróg lokalnych, mających bezpośredni wpływ także na możliwości aktywizacji gospodarczej i penetracji turystycznej gminy - istotne jest, by stan techniczny dróg nie zniechęcał do bliższego poznania walorów krajoznawczych i kulturowych gminy. Niezwykle istotnym zagadnieniem jest konieczność realizacji obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 25. Ruch tranzytowy realizowany przez centrum miasta stwarza poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców oraz umniejsza walory turystyczne gminy.

Gmina ma możliwość szerokiego rozwoju sieci gazowej i należy dążyć do jej realizacji. Oprócz oczywistych zalet użytkowych, gaz powinien być promowany także jako ekologiczne źródło ogrzewania. Wsparcie dla wdrażania ekologicznych systemów grzewczych będzie polegało ze strony gminy, przede wszystkim na pozyskiwaniu środków pomocowych na modernizację systemów istniejących i ewentualnie na pomocy instytucjonalnej inwestorom prywatnym.

Ważnym zagadnieniem jest modernizacja miejskiej ciepłowni w Sępólnie, zmierzająca do zmniejszenia jej oddziaływania na środowisko. Przy wyznaczaniu terenów inwestycyjnych na terenie miasta, należy uwzględniać znaczny nadmiar mocy ciepłowni, który powinien być wykorzystany dla obsługi nowopowstającego zainwestowania.

Bardzo istotnym zagadnieniem jest również zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, poprzez właściwą dostawę energii do istniejących odbiorców (zapewnienie wystarczającej mocy transformatorów oraz właściwego stanu technicznego linii energetycznych), jak również potencjalnych przyszłych. Jest to szczególnie ważne w kontekście dążeń do pozyskania inwestorów. Część pożądanых rodzajów inwestycji (np. przetwórstwo rolno-spożywcze i magazynowanie żywności), ma charakter energochłonny.

W związku z zawieszeniem ruchu pasażerskiego na linii kolejowej z Nakła do Chojnic, jednym z działań, podejmowanych wspólnie z samorządami innych gmin oraz z samorządami powiatowymi (zainteresowane powinny być zwłaszcza powiaty nakielski i chojnicki), powinno być dążenie do ponownego uruchomienia połączeń. W przypadku niepowodzenia tych starań, dążyć należy do utrzymania sprawności technicznej urządzeń,

tak by w perspektywie kilku lat możliwe było uruchomienie przewozów turystycznych, dla których gminy powiatu ze względu na walory krajobrazowe, posiadają szczególne predyspozycje. Taki rodzaj wypoczynku jest bardzo popularny w krajach Europy Zachodniej i należy przypuszczać, iż w ciągu kilku lat pojawi się zapotrzebowanie na ten rodzaj usług turystycznych także w kraju.

f) rozwój turystyki

Na terenie gminy istnieje potencjalna możliwość rozwoju różnych form turystyki -pobytowej, krajoznawczej i specjalistycznej, np.: rowerowej, konnej, kajakowej, wędrowniej, motorowej, a także działalności kierowanych do poszczególnych grup odbiorców, np.: młodzieży szkolnej, wędkarzy, grzybiarzy, grup zorganizowanych, itp. Bardzo istotną funkcją, która powinna być realizowana przy okazji tradycyjnego wypoczynku, jest edukacja ekologiczna (zwłaszcza przy współpracy z Krajeńskim Parkiem Krajobrazowym). Pozwoli to na stworzenie szerokiej oferty wypoczynku połączonego z edukacją dla szkół, stanowiących potencjalnie bardzo chłonny rynek zbytu. Niezbędnymi warunkami rozwoju funkcji turystycznej, są:

- powstanie miejsc noclegowych, o różnym standardzie oferowanych usług (skierowanych zarówno do klientów mało zamożnych, jak i bardzo wymagających);
- kompleksowa organizacja ruchu turystycznego, poprzez stworzenie centrum koordynacji ruchu turystycznego prowadzącego ciągły monitoring zainwestowania i ruchu turystycznego; działalność centrum miałyby polegać między innymi na takiej organizacji wypoczynku, by turysta korzystał z usług różnych podmiotów turystycznych i towarzyszących, by w konsekwencji zwiększyć podaż usług z jego strony;
- kompleksowa i profesjonalna promocja turystyki - powinna być wprowadzona dopiero w momencie wykreowania produktu turystycznego, czyli określonych usług o wysokiej jakości, będących w stanie zainteresować klientów;
- przygotowywanie ofert usług turystycznych, skierowanych do konkretnych grup odbiorców;
- urządzenie i utrzymanie w stanie wysokiej atrakcyjności ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, np.: kąpielisk, szlaków, punktów widokowych, wypożyczalni sprzętu, punktów biwakowania i obozowania, oznakowania i informacji o atrakcjach turystycznych, obiektów dla turystyki specjalistycznej (np. przystani, pomostów, miejsc obsługi rowerzystów);
- rozwój edukacji ekologicznej jako integralnej części wypoczynku;
- kompleksowy rozwój infrastruktury technicznej w rejonach wypoczynkowych;
- zachowanie (lub zaprowadzenie) ładu przestrzennego poprzez bezwzględne przestrzeganie ustaleń planów zagospodarowania przestrzennego i innych aktów normujących warunki zagospodarowania przestrzennego;
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego w rejonach koncentracji turystów;
- ścisła współpraca samorządu z firmami inwestującymi w turystykę.

Ważnym zagadnieniem jest podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami, w celu wspólnego wykreowania, promocji i sprzedaży produktu turystycznego. Sąsiednie gminy posiadają podobne walory krajoznawcze i kulturowe, a elementem wspólnym, mogącym być osią współpracy jest wspólnota Krajny. Możliwe jest tu uzyskanie efektu synergii - współpraca

gmin może przyciągnąć więcej turystów, niż łącznie działania każdej z gmin z osobna, a dobrze opracowany produkt może zwiększyć zyski osiągane z pobytu turystów.

Obecnie na terenie powiatu najlepszą, choć wciąż niedoskonałą i niewystarczającą ofertę dla turystów, ma gmina Więcbork. Współpraca z samorządem tej gminy może przyczynić się do obniżania kosztów wspólnie realizowanego ogólnodostępnego zagospodarowania turystycznego.

g) jakość środowiska

Całokształt zagadnień podejmowanych w „Strategii rozwoju gminy Sępólno” respektuje konieczność ochrony środowiska i przestrzegania zasad ekorozwoju. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego stanowi podstawowy kapitał gminy i powiatu, i jest jednym z głównych atutów w rywalizacji z innymi obszarami. Stąd troska o stan środowiska ma także znaczenie w kontekście ochrony interesów gminy i lokalnej społeczności.

Ochronie, a nawet podnoszeniu jakości środowiska służyć mają przede wszystkim zapisane w strategii zadania związane z rozwojem infrastruktury technicznej, zwłaszcza z rozbudową systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków (ochrona wód podziemnych i powierzchniowych) oraz modernizacja systemów grzewczych, w tym ciepłowni miejskiej (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza).

Podkreślić należy, iż bezcelowe jest umieszczanie w celach i kierunkach rozwoju gminy zapisu o przestrzeganiu zasad ekorozwoju, ponieważ wynika to z „Konstytucji RP”, a ponadto żadna inwestycja nie może być zrealizowana w kolizji z aktami prawnymi dotyczącymi ochrony środowiska.